

האיראנים עשו את מלאכתו של נתניהו בבית הלבן

written by מאיר בן שבת | 30.07.2026

האיראנים שוב לא הפתיעו. ההזדמנות הנוספת שנתן הנשיא דונלד טראמפ לקידום ההבנות עם טהרן התנגשה בהסלמה כמו קודמותיה. שיגור הטילים האיראניים לעבר הכוחות האמריקניים נענה בגל התקיפות שביצע אתמול פיקוד המרכז של צבא ארה"ב נגד עשרות מטרות של משמרות המהפכה. האיראנים, מצידם, הבטיחו להעניש את התוקפן "עוד היום".

קודם לכן דווח על תקיפות אמריקניות וסעודיות נגד מיליציות פרואיראניות בעיראק בתגובה לניסיונות פגיעה באתרי נפט של ערב הסעודית, וכן על תקיפה עלומה, כנראה באמצעות כטב"מים, נגד מכליות אחסון בנמל דמיאט במצרים. כל זה עוד בלי שחישבנו את פעילות החות'ים ואת הכטב"ם שחיזבאללה שיגר לעבר כוח צה"ל באזור הבופור.

כך התפוגגה לה הפוגת ששת הימים. צבר האירועים מאתגר אפילו את הגדרתו המפוכחת של הנשיא טראמפ, שבמזרח התיכון הפסקת אש פירושה פחות אש. במציאות הנזילה הזו, גם אם הצדדים הניצים אינם מעוניינים בהתלקחות ² המערכה עלולה לשוב ולהתרחב.

בישראל תוהים מה השיג ראש הממשלה בנימין נתניהו בפגישתו עם טראמפ. לפני הכול, וגם אם זוהי קלישאה מוכרת, לפגישה יש חשיבות בעצם קיומה. נסיעה לווינגטון בלי להתקבל לפגישה אצל הנשיא האמריקני, או מנגד ביטול הנסיעה וההשתתפות בטקס ההלוויה של הסנאטור המנוח לינדזי גרהאם, הן שתי חלופות קשות לישראל.

לעומתן, קיומה של פגישה שמינית בין שני המנהיגים בתוך פרק זמן קצר כל כך נושאת מסר של שותפות ותיאום אסטרטגי דווקא בשעה של התלבטויות גורליות בקשר למערכה. הנשיא טראמפ אומנם אמר לפני הפגישה כי אינו זקוק לנתניהו כדי לדעת מה מתרחש בהר המכוש, אך הוא מבין את חשיבותו של השיח המשותף על התרחישים ודרכי הפעולה.

מעל לכול, חשיבות הפגישה הייתה באשרור המחויבות האמריקנית לטיפול שורש בסוגיות הגרעין על רקע הפיתוי שיוצב בפני הנשיא, או שכבר כעת מוצב מולו, להתמקד רק בעימות על חופש השיט שמאיים להתפשט גם לבאב אל-מנדב ולתעלת סואץ ³ ולהניח לדיווחים על מאמצי השיקום של היכולות הגרעיניות באיראן.

טראמפ, בחושיו העסקיים המפותחים, מבין שמשחקי איראן בסוגיית הורמוז הם רק המבוא למה שצפוי בדיונים על הגרעין. התפשרות בעניין הורמוז לא רק תחזק את נחישותה של טהרן בנושא הגרעין, אלא גם תעודד בריונות וגביית דמי חסות בידי שחקנים שמשפיעים על חופש התעבורה הימית באזורים אחרים של העולם.

האיראנים הסתגלו למציאות החדשה שנכפתה עליהם. מלחמת ההתשה אומנם גובה מהם מחיר כבד, אך המשטר מעריך כי אורך הנשימה שלו בעמידה מול לחצי הלחימה גבוה מזה של הנשיא טראמפ מול הלחצים המדיניים, הכלכליים והפוליטיים הפנימיים שמופעלים עליו.

האיראנים מנצלים את תקופת הלחץ המתון כדי לבסס את מערכי הפיקוד והשליטה שנפגעו בלחימה, ובמקביל להגדיל את אפשרויות הפעולה שלהם [2] בין באופן ישיר, בין באמצעות ארגוני הפרוקסי.

כדי לצאת מהסחרור, וושינגטון תיאלץ לזנוח את דפוס פעולתה הנוכחי. הרעיונות שהנשיא טראמפ היטיב לסכם במליצותיו ובסרטוני הבינה המלאכותית יצטרכו להיתרגם לתוכניות מעשיות.

כפי שתיאר עמיתי ד"ר חנן שי במאמרו על דוקטרינת המלחמה האמריקנית באיראן, ההיסטוריה אינה מקלה על טראמפ בבחירה בין החלופות שלפניו. היא מלמדת כי הסדרים שמסיימים מלחמות התשה עוצרים את האש, אך בדרך כלל אינם מסלקים את מקור האיום. כאשר המערכת הצבאית והמדינית של האויב נותרת על כנה, ההסדר מקפיא את המלחמה יותר משהוא מסיים אותה.

"התשובה הטובה ביותר לכל הבעיות שאיראן יצרה היא שינוי משטר. כאשר זה יקרה, יהיה מזרח תיכון חדש" [2] כך אמר במהלך מבצע שאגת הארי הסנאטור גרהאם המנוח. בווינגטון, כך נדמה, כבר מבינים זאת.

הקושי להודות בכך נובע מהמסקנה המתבקשת: להמשיך לחתור להחלפת המשטר. ככל שההחלטה על כך תידחה, המחירים שישולמו יהיו גבוהים יותר.

לא לוותר על הסיכול

לא רק מותר אלא חובה לגלות ספקנות ביחס להסכמות על פירוק חמאס מנשקו ופירוז רצועת עזה. רק לפני עשרה ימים, בנאומו הראשון כראש הלשכה המדינית של חמאס, התחייב ח'ליל אל-חיה להמשיך את דרכם של מנהיגיו השאהידים "עד לשחרור מסגד אל-אקצה ופלסטין", והבהיר שהתנועה לא תזנח את "דרך ההתנגדות". בשאלה אם להאמין להתחייבות הזאת או לדיבורים על התפרקות מנשק ועל נכונות חמאס "להפסיק את כל הפעילות הצבאית שלו, כולל התעצמות וגיוס פעילים", אין שום התלבטות.

יהיה מי שיטען: גם ביחס להחזרת החטופים כולם היו ספקנים, אבל המציאות טפחה על פניהם. יש לכך שתי תשובות. הראשונה היא שלא הרי הוויתור על חטופים [2] שמראש הוחזקו בידי ארגון הטרור כדי להפעיל לחץ ולהשיג באמצעותם אינטרסים אחרים [2] כוויתור על "דרך ההתנגדות", שהיא מהותו ומטרת קיומו של הארגון. שנית, גם חמאס למד משהו מהוויתור על החטופים.

על כל פנים, אפילו אם בחמאס יחליטו להתגייר, לישראל אסור לוותר על שני מרכיבים. הראשון הוא שליטה בשטח לפי החלוקה הנוכחית. השני [2] חופש פעולה סיכולי. לפי דיווחי התקשורת,

ניתנה לכאורה הסכמה לנוסחה שמאפשרת לסכל רק "איומים מתהווים", ומשמעות הדבר היא שישראל לא תוכל להמשיך ולסכל מחבלים שהשתתפו בטבח 7 באוקטובר אם אינם ממשיכים לפעול נגדה. כך גם לגבי פעילים שאינם נמנים על המעגל הצבאי, או שהאיום מהם אינו קונקרטי.

הגבלת חופש הפעולה של ישראל תספק לחמאס את התנאים שהוא משווע להם כדי לבסס שגרה בטוחה לאנשיו לצורך שיקומו. חופש פעולה סיכולי הוא המרכיב המשלים להמשך החזקתו של השטח. אסור לוותר עליו ² במיוחד לא מול האויב ומול הזירה שמהם הכול התחיל.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 31 ביולי 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.